

προϊόντα φυόμενα εἰς παθολογικὸν ἔδαφος κληρονομικῶς λαχόν αὐτοῖς. Ἡ τάσις τῶν ψευστῶν τούτων ἰσοδυναμεῖ πρὸς ὀργανικὴν ἀνάγκην, πρὸς ὀρμέμφυτον, διὸ καὶ ἡ εὐθύνη τῶν ψευστῶν τούτων δεῖν νὰ ᾖ ἐλαχίστη ἢ καὶ ἔν τισι περπτώσει μηδαμινῇ.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΣΙΜΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΤΟ ΚΙΤΡΙΝΟΝ ΜΑΝΤΙΛΙΟΝ

Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν μεγάλων στρατιωτικῶν γιγνασιῶν τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ διαδόχου, στρατιώτης τις τοῦ πυροβολικοῦ ἀποσπάται ἐκ τῶν τάξεων καὶ ἀναφέρεται εἰς τὸν ἀξιωματικὸν ζητῶν τὴν ἄδειαν ν' ἀπέλθῃ :

— Ὅλοι οἱ στρατιῶται μοῦ λέγουσιν πῶς εἶμαι κίτρινος σὰν τὸ θειάφι, πρέπει νὰ ἔχω χρυσοῦν...

Ὁ ἀξιωματικὸς ἀληθῶς ἐκπλήττεται ἐπὶ τῇ χροιά τοῦ ὀπίτου καὶ δὲν διστάζει νὰ δώσῃ αὐτῷ τὴν αἰτουμένην ἄδειαν.

Ἄλλὰ τῇ αὐτῇ στιγμῇ προσέρχεται ἔφιππος ὁ διάδοχος καὶ ἐρωτᾷ τί τρέχει καὶ τί ζητεῖ ὁ στρατιώτης. Ὁ ἀξιωματικὸς ἐξηγεῖ τὰ συμβαινόντα. Καὶ αὐτὸς δ' ὁ Φρειδερίκος Γουλιέλμος μετ' ἐκπλήξεως παρατηρεῖ τὴν κίτρινην ὄψιν τοῦ πυροβολητοῦ.

Σημειωτέον ὅτι ἡ ἡμέρα ἦτο θερμοτάτη καὶ ὁ στρατὸς ὑπέφερε πολὺ ἐκ τοῦ καύσωνος. Οἱ ἄνδρες ἦσαν ἀθιδροὶ καὶ ἀπὸ τοῦ μετώπου δὲ τοῦ ἀναφερομένου στρατιώτου θρόμβοι ἰδρωτός ἔρρεον.

— Καλά, λέγει ὁ διάδοχος, πήγαινε νὰ ἡσυχάσῃς, ἀλλὰ εἶσαι λουσμῆνος εἰς τὸν ἰδρωτά, δὲν σφογγίζεις τὸ προσωπὸν σου.

Ὁ στρατιώτης ἐκβάλλει ἐκ τοῦ κόλπου τὸ μαντίλιόν του καὶ ἀπομάσσειται. Τὸ μαντίλιον ἦτο κίτρινον καὶ ἔφερον ἐν τῷ μέσῳ τετυπωμένην τὴν μορφήν τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου. Καὶ ὁ διάδοχος παρατηρεῖ τότε ὅτι ὅσον ὁ στρατιώτης ἀπομάσσειται ἡ μορφή αὐτοῦ καθίσταται ὠχροτέρα. Ἐννοεῖ τὸ συμβαῖνον: τὸ πρόστυχον μαντίλιον βρεχόμενον ὑπὸ τοῦ ἰδρωτός μετέδιδε τὸ χρῶμα αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπίδερμίδα.

Ὁ διάδοχος ἐξάγει τὸ ἰδικόν του λευκὸν μαντίλιον καὶ ρίπτει αὐτὸ πρὸς τὸν στρατιώτην.

— Πάρε, παιδί μου, τὸ μαντίλι: αὐτὸ καὶ σφογγίσου: μὴ σφογγίσεις μετ' αὐτοκράτορα πλέον... Κρύψε τον εἰς τὸν κόλπον σου,

εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ θὰ ἦσαι ὑγιὴς καὶ ἀκμαῖος πάντοτε!

Καὶ ὁ στρατιώτης φυλάττει ἔκτοτε ὡς πολυτιμον ἐνθύμημα τὸ λευκὸν μαντίλιον τοῦ διαδόχου τῆς Γερμανίας, τοῦ προσφιλεστάτου Φρίτζ, ὡς καλοῦσιν αὐτὸν ἐν τῷ στρατῷ.

ΓΥΝΗ ΗΛΕΚΤΡΟΦΟΡΟΣ

Δὲν εἶνε πρωτάκουστόν τι ἡ ὑπαρξὶς ἡλεκτροφόρων γυναικῶν. Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα παράγει ἡλεκτρισμόν. Πᾶσα κίνησις, πᾶσα προστριβή, ὡς γνωστόν, γεννᾷ ἡλεκτρισμόν. Μὴ δὲν ἀρκεῖ νὰ προστριβῇ τις διὰ ψήκτρας φύλλον χάρτου, ἵνα ἡλεκτρισθῇ καὶ ἀναδοθῶσιν ἐξ αὐτοῦ ἡλεκτρικοὶ σπινθῆρες; Ἰμάντες δερμάτινοι ἢ ἐκ καουτσούκ στρεφόμενοι ταχέως ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις ἡλεκτρίζονται. Τὸ δέρμα γαλῆς προστριβόμενον ἡλεκτρίζεται καὶ τοῦτο. Ἐν τῷ ἀνθρώπινῳ δὲ σῶματι ὑφίστανται τσοσαῦται ἀφορμαὶ κινήσεων μυϊκῆς συστολαί, ἀνακινήσεις τοῦ αἵματος ἐν τοῖς αἱματοφόροις ἀγγείοις κτλ. Ἀπλούστατον ἄρα ὅτι ὁ ἀνθρώπος παράγει ἡλεκτρισμόν. Ἄλλ' ὁ ἡλεκτρισμὸς οὗτος δὲν συγκεντρῶται, κατὰ γενικὸν κανόνα, ἐντὸς τοῦ σώματος. Ἄμα σχηματιζόμενος διαφεύγει διὰ τῶν ἄκρων τοῦ σώματος, τῶν ἀτμῶν τῆς ἀναπνοῆς κτλ. Εἶνε δὲ ἀδιόρατος. Ἐν ταῖς ξηροτάταις ζώναις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς συμβαίνει πολλάκις, ἅμα ὡς κτένιον ψαύση γένειον ἢ κόμην, νὰ ὀρθοῦνται αἱ τρίχες καὶ νὰ ἀκούεται εἶδος τρυζοβολήματος, ἀναγγέλλοντος τὴν διαφυγὴν τοῦ ἡλεκτρισμοῦ. Ἐνίοτε δύο ἄτομα, θλίβοντα τὰς χεῖρας ἀλλήλων, αἰσθάνονται ἐλαφρὸν κλονισμόν. Ἐκ δύο προσώπων ἐναγκαλιζόμενων ἀνεδόθησαν πολλάκις ἡλεκτρικοὶ σπινθῆρες. Ἀρκεῖ ὡσαύτως ἐνίοτε νὰ θέσῃ τις ἐπὶ τοῦ μεταλλικοῦ μήλου θύρας τινὸς τὴν χεῖρα καὶ βλέπει μικρὰν ὑποκύανον φλόγα ἀναλάμπουσαν. Τὰ αὐτὰ φαινόμενα παρατηροῦνται ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὄρεων, ἐν καιρῷ μεγάλης ξηρασίας. Αἱ σιδηραὶ ράβδοι, αἱ ἐμπηγνύμεναι εἰς τὴν γῆν, ἀνακίδουσι χαρακτηριστικὸν τινα βόμβον, ὃν ἀποτελεῖ ὁ ἡλεκτρισμὸς τοῦ ἐδάφους διαφεύγων δι' αὐτῶν. Αἱ παρατηρήσεις αὗται εἶνε σήμερον πάγκοινοι. Ὡσαύτως προστριβὼν τις τὸ λεῖον τρίχωμα γάτου, ἐν καιρῷ ξηροτάτῳ, παρατηρεῖ ὅτι αἱ τρίχες λάμπουσιν ἐν τῷ σκότει, ἀνακίδουσι δὲ καὶ σπινθῆρας. Ὑπάρχουσιν ἐκτὸς τούτου καὶ παραδείγματα ἀνθρώπων ἡλεκτρίζομένων φυσικῶς ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ζώνην καὶ ἐκδηλούντων τὴν ἐν ἑαυτοῖς παραγωγὴν τοῦ ἡλεκτρισμοῦ διὰ σπινθῆρων. Νῦν ἐν Εὐρώπῃ γίνεται λόγος περὶ γυναικὸς

ηλεκτρικής, ἣτις παρουσιάζει περιεργότατα φαινόμενα. Ἀρκεῖ νὰ θέσῃ τὴν χεῖρα εἰς τὴν κόμην, ὅπως ἀναδοθῶσιν ἐξ αὐτῆς σπινθήρες. Πρὸ ἐξαετίας ἡ ηλεκτρικὴ αὐτὴ εὐαισθησία, ἀνδυνάμεθα νὰ τὴν ὀνομάσωμεν οὕτως, ἐπιτάθη. Οἱ δάκτυλοι τῆς γυναικὸς ταύτης ἔλκουσι τὰ ἐλαφρὰ σώματα, ταινίας, τεμάχια χάρτου κτλ. Ἐὰν βυθίσῃ τοὺς δακτύλους εἰς λεπτὴν ἄχνην, ἡ χεὶρ καλύπτεται ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ λευκοῦ στρώματος, ἀπαραλλάκτως ὅπως ὁ μαγνήτης ὑπὸ ριτισμάτων σιδήρου. Τρυζοβολήματα ἀκούονται περίξ αὐτῆς, δῆλον δ' ὅτι αἰσθάνεται νυγμούς δυσαρέστους. Ἡ αὐξησης τῆς ηλεκτρικῆς ἐντάσεως συνοδεύεται ὑπὸ ἐπισθητοτάτης τοῦ ὄργανισμοῦ ὑπερευαισθησίας· τοῦναντίον δ' ἡ μείωσις ὑπὸ καμάτου. Ἡ γυνὴ αὕτη εἶνε ὑστερική, ἔχει δὲ υἷον παρουσιάζοντα ἀπαραλλάκτως τὰ αὐτὰ φαινόμενα. K.

ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Μαλακία.

Ἡ συνομοταξία τῶν μαλακίων ἐν συνόλῳ λαμβανομένη περιέχει τὰ ἥττον νοήμονα ζῷα, καὶ ἐν τούτοις ὅμως καὶ ἰδίως τοῖς θεωρουμένοις ὡς ὁ τύπος τῆς παντελοῦς ἀνοίας εὐστοχος παρατήρησις ἀποδεικνύει τὴν ὑπαρξίν νοημοσύνης τινός. Καὶ αὐτὰ τὰ ὄστρεϊδια, τὰ ἐστερημένα κεφαλῆς, ἅτινα συλλεγόμενα ἀνοίγονται καὶ ἀποθνήσκουσιν, ἀν' ἀμέσως μετὰ τὴν συλλογὴν τεθῶσιν εἰς δεξαμενὴν ἣτις διαδοχικῶς νὰ διατελῇ πλήρης ὕδατος ἢ ἐντελῶς κενή, μανθάνουσι νὰ παραμένωσι κλειστὰ καὶ οὕτως ἐπιμηκύνουσι τὸν ἐκτὸς τοῦ ὕδατος βίον αὐτῶν. Οἱ σωλῆνες, οἵτινες ἀντιπαθούντες τῷ ἄλατι ἐξέρχονται τῶν ὀπῶν ἐπιρριπτομένου ὀλίγου ἄλατος ἐπ' αὐτῶν, διαφυγόντες ἀπαξ τὴν χεῖρα τοῦ συλλέκτου, ὅσον ἄλας καὶ ἀν' ῥιφθῇ ἐπὶ τῶν ὀπῶν αὐτῶν, δὲν ἐξέρχονται πλέον. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς κοχλίας α ὅστις, λέγει ὁ Α. Ἀγασιζ, παρετήρησε τοὺς ἔρωτας τῶν ζῶων τούτων, δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν γοητείαν ἣν διὰ τῶν ποικιλωτάτων κινήσεων ἐκδηλοῦσιν οὗτοι. » Ὁ δὲ Δάρβιν ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ ἀναφέρει παράδειγμα περιεργῶν τῆς νοημοσύνης τοῦ κοχλίου. Κοχλίας τις εἶχε συσφηνωθῆ εἰς σχισμὴν λίθου, τὸ στόμα πρὸς τ' ἄνω ἔχων. Ἀμέσως ἤρξατο ἐργαζόμενος ὅπως ἀπαλλάξῃ ἑαυτὸν, ἐτανύσθη ἐξ ὀλοκλήρου καὶ στηριχθεὶς προσεπάθησε μάτην νὰ σύρῃ τὸ ὄστρακον αὐτοῦ καθέτως πρὸς τ' ἄνω. Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἀναπαύσεως ἐπεμηκύνθη πρὸς τὰ δεξιά· νέα ἀποτυχία· μετὰ νέαν στιγμὴν ἀναπαύ-

σεως τελευταία ἀπόπειρα πρὸς τὰριστερὰ ἀπῆλλαξε τὸ ὄστρακον. Ἡ τριπλῆ αὕτη προσπάθεια, κατὰ διαφόρους προσφόρους διευθύνσεις, βεβαίως προῆλθεν ἐκ θελήσεως ὠρισμένης ».

Ἐτερον παράδειγμα τῆς νοημοσύνης τῶν κοχλίων, ὀλίγον τι κολακευτικὸν δι' αὐτοὺς, ἀναφέρει ὁ Λονσδάλ, ὅστις θέσας δύο κοινούς κοχλίας ἐν κήπῳ μικρῷ καὶ ἐντελῶς ξηρῷ, παρετήρησε μετὰ τινα χρόνον, ὅτι ὁ εὐρωστότερος τῶν δύο (ὁ εἰς ἦτον ἰσχνὸς καὶ καχεκτικός), ἔφυγε διευθυνόμενος εἰς πλούσιον κήπον οὕτινος ὑπερεπήδησε τὸν τοίχον, ὡς ἐδεικνύετο ἐκ τῶν ἰχνῶν τοῦ ἐγκαταλειφθέντος σιάλου. Ὁ Λονσδάλ ἐπίστευσε ὅτι ἐγκατέλιπε τὸν σύντροφον ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ του. Μετ' ἀπουσίαν ὅμως εἰκοσιτεσσάρων ὥρων ὁ κοχλίας ἐπανῆλθε καὶ ἀνεκοίνωσε βεβαίως τῷ ἐτέρῳ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκδρομῆς αὐτοῦ, διότι ἀμφότεροι ἐξεκίνησαν καὶ ἀκολουθοῦντες τὸν αὐτὸν δρόμον ἐκρύβησαν πέραν τοῦ τοίχου. Ἐξετάζων τις τὸ γεγονός τοῦτο δὲν δύναται νὰ τὸ θεωρήσῃ ἀπλῶς τυχαῖον· διότι εἶνε ἀποδεδειγμένον καὶ ἐξ ἄλλων ζῶων ἐχόντων σχέσιν πρὸς τὸν κοχλίας, ὅτι ταῦτα ἀναμνησκονται τοῦ τόπου τῆς κατοικίας αὐτῶν καὶ ἐπανέρχονται εἰς αὐτὴν χορτασθέντα. Οὐδόλως λοιπὸν εἶνε ἀπίθανον ὅτι ὁ κοχλίας διετήρησε ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας τὴν ἀνάμνησιν τοῦ μέρους, ἐν ᾧ ἐγκατέλιπε τὸν σύντροφόν του. Ἀφ' ἐτέρου τὸ γεγονός τοῦτο ἀποδεικνύει καὶ τὴν ζωηρὰν συμπάθειαν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν συμμετοχῆς τῶν ἀπολαύσεων. Καὶ ἕτερα γαστερόποδα, οἷον αἱ κοινῶς καλούμεναι *Πεταλίδες*, διατηροῦσι τὴν μνήμην τοῦ μέρους ἐν ᾧ προσκολλῶνται καὶ ἐπανέρχονται εἰς τοῦτο ὡσὰν ἀπομακρυνθῶσι δι' ἀναζήτησιν τῆς τροφῆς· τοῦτο δὲ διότι τ' ὄστρακον αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ἐφαρμὸζῆται ἐπακριβῶς εἰς οἶον δῆποτε μέρος τοῦ λίθου, ὥστε μόνῃ ἢ μυϊκῇ συστολῇ νὰ δύναται νὰ συκρατῇ στερεῶς προσκεκολλημένον τὸ ζῷον. Τέλος τὰ κεφαλόποδα, τὰ καὶ τελειότερα τῶν μαλακίων, ἀναμφιλέκτως ὑπερέχουσι τῆς κατὰ τὴν νοημοσύνην πάντων τῶν λοιπῶν καὶ αὐτῆς συνομοταξίας. Ὁ Σνάϊνερ ὅστις τελευταίως ἐμελέτησε τὰ κατ' αὐτὰ ἐν τῷ ζωγραφίῳ τῆς Νεαπόλεως, λέγει, ὅτι οἱ πολυπόδες (ὁκτάποδες κοινῶς) ἀναγνωρίζουσι τὸν δίδοντα αὐτοῖς τὴν τροφήν, ὁ δὲ Ὀλλμαν ἐπίσης ἀναφέρει ὅτι ὁκτάπους τις, ὅπως συλλάβῃ ἄστακόν τεθέντα ἐν ἀσφαλείᾳ εἰς παρακείμενον διαχώρισμα, κατῶρθε νὰ ὑπερπηδῆσῃ τὸ διάφραγμα.

A.

Ἡ λύπη εἶνε ὡς τὸ τεμάχιον ἐκείνου τοῦ σιδήρου, ὅπερ οἱ γλύπτται θέτουσιν ἐντὸς τῶν γυφίνων ἀγαλμάτων—συγκρατεῖ.